

आधारभूतपत्रम् (Core paper)
MSA-C112 संस्कृतव्याकरणम्
(Sanskritavyakaranam)

पूर्णाङ्कः -100

सत्रान्तपरीक्षा -70, आन्तरिकपरीक्षा-30
समयः - 03 होराः (Time : 3 Hours)

प्रस्तावितः पाठ्यक्रमः (Prescribed Course) सकल-अर्जिताधिभारः:06 (Total Credit - 06)

खण्डः (Section) - 1 - संज्ञा-सन्धि-अजन्तपुँल्लिंग-स्त्रीलिंग-नपुंसकलिंग-प्रकरणानि

खण्डः (Section) - 2 - भ्वाद्यादिगण-कारकप्रकरणानि

खण्डः (Section) - 3 - महाभाष्यम्-पस्पशाह्निकम्

खण्डः (Section) -4 - संगणकविज्ञानम्

पाठ्यक्रमोद्देश्यम् – छात्राः संस्कृतव्याकरणस्य समृद्धपरम्परया परिचिताः स्युर्येन तेषां संस्कृतज्ञानं लेखनादिकञ्च विशुद्धं स्यादित्युद्दिश्य पाठ्यक्रमे व्याकरणशास्त्रस्यावश्यकतथ्यानां संज्ञासन्धिकारकारकक्रियारूपादीनां अध्ययनं समाविष्टम् ।

पाठ्यक्रम-अध्ययनपरिणामाः (Course Outcomes)

- अस्य पत्रस्य पठनान्तरं छात्राः संस्कृतभाषासन्धिज्ञाने प्रवीणाः भविष्यन्ति।
- कारकविभक्तिधातुरूपज्ञानेन संस्कृतभाषाकुशलाः भविष्यन्ति ।
- व्याकरणशास्त्रज्ञानेन वेदरक्षणसमर्थाः सन्तःविश्वसमस्याः समाधास्यन्ति ।

घटकानुसारविभागः (Unit- Wise- Division)

खण्डः (Section) – 1 संज्ञा-सन्धि-अजन्तपुँल्लिंग-स्त्रीलिंग-नपुंसकलिंग-प्रकरणानि

घटकम् (Unit) - 1- संज्ञा-प्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः) सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

घटकम् (Unit) - 2- सन्धि- प्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः) सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

घटकम् (Unit) - 3- अजन्तपुँल्लिंग-स्त्रीलिंग-नपुंसकलिंग-प्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः)

सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

अजन्तपुँल्लिंगप्रकरणतः - राम-सर्व-हरि-शब्दाः (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः) सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

अजन्तस्त्रीलिंगप्रकरणतः - रमा- सर्वा- मति-शब्दाः (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः) सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

अजन्तनपुंसकलिंगप्रकरणतः - ज्ञान-वारि-दधि-शब्दाः (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः) सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

खण्डः (Section) – 2 भ्वाद्यादिगण-कारकप्रकरणानि

घटकम् (Unit) - 1- भ्वाद्यादिगणप्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराजाचार्यः)

भ्वादिगणस्य भू-एध-धातू अन्येषां नवगणानां च प्रथमो धातुः। सूत्र-व्याख्या, प्रयोगाणां सिद्धिः

घटकम् (Unit) - 2- कारकीयः (महर्षिदयानन्दः) सूत्र-व्याख्या, प्रयोगशुद्धिः/अशुद्धिः

खण्डः (Section) – 3 महाभाष्यम्- पस्पशाह्निकम्

घटकम् (Unit) - 1- प्रारम्भतः सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे- वार्तिकपर्यन्तम्-व्याख्या एवं आलोचनात्मकप्रश्नाः

घटकम् (Unit) - 2- उक्ताद् अन्तपर्यन्तम्- व्याख्या एवं आलोचनात्मकप्रश्नाः

खण्डः (Section) –4

संगणकविज्ञानम्

घटकम् (Unit) –1 WINDOW, MS WORD, POWER POINT, GOOGLE APPLICATIONS

सामान्यपरिचयोऽनुप्रयोगश्च

संस्तुतग्रन्थाः-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी- (वरदराज), भैमीव्याख्या- व्याख्याकार भीमसेन शास्त्री, भैमी प्रकाशन, दिल्ली।
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी- धरानन्द शास्त्री घिल्डियाल, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी- (वरदराज), व्याख्याकार डॉ सत्यपाल सिंह, दिल्ली।
4. कारकीयः- स्वामी दयानन्दः, परोपकारिणी सभा, अजमेर, राजस्थान
5. कारक-प्रकरण (सिद्धान्तकौमुदीस्थ) व्याख्याकार, श्री निवास शास्त्री, साहित्यभण्डार, मेरठ।
6. महाभाष्यम्- पं० युधिष्ठिर मीमांसक, रेवली, सोनीपत
7. महाभाष्यम्- पं० चारुदेव शास्त्री
8. महाभाष्यम्- डॉ० भीमसिंह वेदालंकार